

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.10.1964, sp. zn. 2 Cz 74/64, ECLI:CZ:NS:1964:2.CZ.74.1964.1

Číslo: 6/1965

Právní věta:

K výkladu § § 2 a 6 zák. č. 71/1958 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.10.1964

Spisová značka: 2 Cz 74/64

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody zaměstnancem

Předpisy: 51/1955 Sb. § 20 71/1958 Sb. § 2
§ 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní prokurátor v Litoměřicích podal návrh na zahájení řízení podle § 6 odst. 3 o. s. ř. z r. 1950 v pracovní věci žalobce S. P. v Š. proti žalovanému Z. B., o náhradu škody podle § § 2, 6 zák. č. 71/1958 Sb., která žalobci vznikla v důsledku toho, že zaplatil pokutu za nedostatky zjištěné při provozu zařízení k čištění odpadních vod z výroby lepenky; pokuta obnášela částku 35 870,- Kčs.

Okresní soud v Litoměřicích rozsudkem z 29. 10. 1963 č. j. 8 C 385/63-20 žalobu zamítl.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze 7. 1. 1964 č. j. 7 Co 351/63-20 rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti podané generálním prokurátorem, že rozhodnutím obou soudů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Znečišťování toků odpadními vodami průmyslových závodů postupně vzrůstá a vážně ohrožuje hospodářskou činnost a zdraví lidu. Podle usnesení vlády č. 603 z r. 1958 ukládají proto odbory vodního hospodářství ONV organizacím státního socialistického sektoru majetkové sankce za nedodržování povinností uložených jim na úseku vodního hospodářství. Samotné ukládání těchto

pokut by ovšem neplnilo zcela svoji výchovnou funkci. Zároveň je třeba učinit o konkrétní opatření proti pracovníkům, kteří nedbalým výkonem své funkce zavinili znečištění vody a tedy i uložení pokuty podniku, t. j. uplatnit proti nim regresní nároky podle § 2, 6 zák. č. 71/1958 Sb.

Krajský soud - a shodně s ním i okresní soud - založil svůj závěr o tom, že na straně žalovaného není zavinění na vzniklé škodě, na neúplně zjištěném skutkovém stavu.

Podle tehdy platného ustanovení § 20 odst. 1 zák. č. 51/1955 Sb. ve znění vyplývajícím z pozdějších předpisů, vedení národního podniku a jeho organizačních útvarů přísluší vždy jednomu vedoucímu, který v rámci své pravomoci samostatně rozhoduje a udílí příkazy podřízeným pracovníkům. Tato zásada jednoho odpovědnému vedoucího vnitřní organizační jednotky podniku - stupně řízení - je plně rozvedena a uplatněna v „Zásadách statutů výrobně hospodářských jednotek v průmyslu a stavebnictví“, schváleným v červenci 1958 vládou ČSSR. V čl. 11 „Zásad“ se uvádí, „že každá organizační jednotka musí být řízena jediným odpovědným vedoucím. Vedoucí řídí činnost svěřené jednotky po všech stránkách. Plně odpovídá za účinná rozhodnutí i za výsledky činnosti jednotky nebo útvaru.“ Jde o komplexní řízení, to znamená, že vedoucí vnitřní organizační jednotky v nedílné jednotě zajišťuje plnění výrobních úkolů, bezpečnost práce i další úkoly, jako čištění odpadních vod atd. Takovou vnitřní výrobní organizační jednotkou je podle čl. 90 „Zásad“ i provoz (cech).

Žalovaný pracoval jako vedoucí cechu, byl tedy osobně odpovědný za splnění výrobního úkolu cechu i za plnění dalších úkolů z provozu cechu vyplývajících. Sedimentační jímky byly součástí zařízení cechu a odpovědným za jejich způsobilost provozu byl tedy žalovaný jako vedoucí cechu.

To je v souladu i s ustanovením organizačního řádu n. p. S. p., podle kterého vedoucí cechu kromě jiných povinností pečuje o svěřené základní fondy, dbá o řádnou obsluhu a preventivní údržbu výrobního zařízení, organizuje provádění běžných, středních a generálních oprav vlastními prostředky, případně za pomoci dílen odboru údržby atd. K výrobnímu zařízení, které bez odběru a vypouštění vod do veřejného vodního toku by nemohlo plnit své úkoly, pak nepochybně patří i zařízení k čištění odpadních vod.

Oba soudy při svém rozhodování nepřihlížely k těmto organizačním vztahům v žalujícím podniku a za základ svého rozhodnutí vzaly v podstatě výpovědi některých zaměstnanců podniku, krajský soud pak zejména výpověď L. H., výrobního náměstka a bezprostředního nadřízeného žalovaného.

Krajský soud vzal za prokázáno, že v době revize provedené vodohospodářskými orgány, tj. ve dnech 23. a 24. 1. 1962, byla jedna ze sedmimetrových jímek již delší dobu odstavena za účelem vyčištění, druhá jímka byla naplněna, takže již čistící účinek neměla a měla být rovněž odstavena. Podle „hlášení č. 2 - odpadní vody ze dne 24.1.1962“ dokonce odcházela voda do Labe ještě více znečištěna, než přicházela z provozu. Dále krajský soud zjistil, že žalovaný žádal o vyčištění jímky dopravní oddělení podniku, podléhající ekonomickému náměstkovi a provádění prostřednictvím výrobního náměstka V. H. Krajský soud potom ze svědectví V. H. dovodil, že žalovaný udělal co mohl, neboť odvoz několikrát urgoval. Podle přesvědčení tohoto svědka případ měla vyřešit nějaká komise, kterou však blíže neoznačil a ani ji tehdy sám nesvolal. Na základě této výpovědi krajský soud vzal za prokázáno, že žalovaný učinil vše, co bylo v jeho silách, aby vyčištění bylo provedeno obvyklým způsobem, a že o této jeho snaze i o neúspěchu jeho opatření byli informováni jeho přímí představení. Krajský soud tedy sdílel plně přesvědčení svědka V. H., o němž uvádí, že jsou mu nepochybně dobře známy povinnosti jeho podřízených, že žalovaný učinil vše, co bylo jeho povinností. Dovodil z toho, že škodu nezavinil a neodpovídá tudíž za ni podle § 2 odst. 2 zák. č. 71/1958 Sb.

Krajský soud svůj závěr o tom, že tu není zavinění na straně žalovaného, opřel v podstatě o výpověď žalovaného, písemnou žádanku o nasazení fekálního vozu a svědeckou výpověď nadřízeného

žalovaného, V. H. Vycházel tedy především ze subjektivních údajů žalovaného a údajů svědka, u něhož je třeba předpokládat, že jeho výpověď je ovlivněna tím, že ve svých důsledcích by mohla mít nepříznivý účinek a pro něho. Krajský soud nevycházel tedy v tomto směru z objektivních skutečností, jako je náplň funkce vedoucího cechu podle statutu a organizačního řádu podniku a výpověď inspektora B., který podrobně rozvedl, jak bylo možno vyčistit jímky i v tomto období za daných povětrnostních podmínek a běžnými prostředky podniku. Neujasnil si dostatečně náplň funkce vedoucího cechu i skutkový stav věci a důkazy provedl jenom jednostranně z hlediska subjektivních údajů žalovaného a nikoliv z objektivního hlediska v duchu zásad materiální pravdy a došel proto nakonec k chybnému závěru, že žalovaný jako vedoucí cechu není odpovědný za stav čistícího zařízení cechu a znečišťování vodního toku. Dovodil, že opatření měli činit jeho nadřízení, nebo nějaká blíže neurčená komise. Tento závěr je v rozporu se zásadou jednoho odpovědného vedoucího organizační jednotky – stupně řízení podniku.

Jen po provedení všech důkazů, zejména i důkazů z hlediska druhu a rozsahu pracovních povinností žalovaného jako vedoucího cechu, lze dospět k spolehlivému závěru, že žalovaný neporušil své pracovní povinnosti a nezavinil škodu, která žalovanému podniku v důsledku uložení pokuty vzešla, anebo naopak k závěru, že žalovaný nedbale plnil povinnosti vyplývající v tomto směru z jeho funkce vedoucího cechu, když nezajistil včas vyčištění sedimentační nádrže a tím i řádnou funkci čistícího zařízení; v této souvislosti by ovšem musel soud také zhodnotit, zda žalovaný vyvinul úsilí přiměřené závažnosti věci a zda podání žádanky, její urgency a hlášení nadřízenému nebyly jen formálním opatřením, jímž zajištění úkolu nemohlo být docíleno a zda žalovaný neměl snad volit důraznější prostředky, aby vyčištění jímky zajistil, zejména důrazně urgovat – jak bylo jeho povinností – provedení vyčištění sedimentační nádrže použitím fekálních vozů a průtahy projednat s odpovědným představeným dopravního oddělení a na ředitelské poradě, eventuálně sjednat nápravu i v součinnosti s odborem vodního hospodářství a energetiky. Za této situace by ovšem musel krajská soud vzít v úvahu i skutečnost, že pracovníci žalovaného podniku před soudem uvedli, že v zimě 1960 – 61 nebyly sedimentační jímky čištěny vůbec; patrně jen vodohospodářská revize zabránila žalovanému v pokračování v této praxi i v zimě 1961 – 1962.

Pokud tedy krajský soud dospěl k závěru, že na straně žalovaného není dáno zavinění na vzniklé škodě, aniž tento svůj závěr podložil úplně zjištěným skutkovým stavem, porušil zákon v ustanovení § 1 odst. 2, § 59, § 88 odst. 2 o. s. ř. z r. 1950 ve spojení s § 2 odst. 1 zák. č. 71/1958 Sb. a § 20 odst. 1 tehdy platného zákona č. 51/1955 Sb. ve znění zák. č. 67/1958 Sb. (srov. vyhl. č. 68/1958 Sb.).